

שׁוֹשְׁנָה בְּנֵאֲרֵי

ט' בכסלו תרפ"ט - 22.11.1928

ד' בניסן תש"ח - 13.4.1948

שושנה בנארי ז"ל

יהי זכרה ברוך

סיפור חייה של שושנה

**בת שרה ודויד, נולדה ביום ט"ו
בכסלו תרפ"ט (22.11.1928)
בירושלים. בהיותה בת ארבע
הצטרפו הוריה למשק יגור.**

**כשהיא נמצאת בתוך המשפחה
הגדולה העובדת והיוצרת היתה
שושנה בילדותה מכונסת בתוך
עצמה, רצינית ובעלת רגש
וחותרת תמיד אל האמת, כי רגש
המוסר היה טבוע בכל מהותה.**

**בת שרה ודויד, נולדה בירושלים.
בהיותה בת ארבע הצטרפו הוריה
למשק יגור.**

**כשהיא נמצאת בתוך המשפחה
הגדולה העובדת והיוצרת, היתה
שושנה בילדותה מכונסת בתוך
עצמה, רצינית ובעלת רגש ותבונה.**

**בנעוריה, פרצו אירועי "השבת
השחורה" שבה נעצרו מנהיגי
היישוב, בחיפוש ביגור ואחר
כך במעצר בלטרון. שושנה
נהגה בבגרות ותושייה ואומץ
לבה היה ראוי להערצה.**

ראשונים לקרו

ספי לזמתי פלמ"ח

**משסיימה את לימודיה
התגייסה לפלמ"ח ושירתה
ברמת יוחנן, כפר רופין, בית
הערבה, קליה, רמת רחל
וירושלים.**

**בירושלים המורעבת
והנצורה, עם פרוץ מלחמת
העצמאות, מילאה
תפקידים רבים בחטיבתה,
לרבות ליווי שיירות.**

ירושלים של זהב

חזרנו אל בורות המים
לשוק ולכפר
שופר קורא בהר הבית
בעיר העתיקה.

ובמערות אשר בסלע
אלפי שמשות זרחות
נשוב נרד אל ים המלח
בדרך ירחו!

איכה יבשו בורות המים
כפר השוק ריקה
ואין פוקד את הר הבית
בעיר העתיקה.

ובמערות אשר בסלע
מיילות רחוחות
ואין יורד אל ים המלח
בדרך ירחו.

ירושלים של זהב ...

אך בבואי היום לשיר לך
ולך לקשור פתרים
קטנתי מצעיר בניך
ומאחרון המשוררים.

כי שמך צורב את השפתים
כנשיקת שרף
אם אנשכחך ירושלים
אשר פלה זהב

ירושלים של זהב ...

ירושלים של זהב
מילים ו לחן: נעמי שמר

אזיר הרים צלול פיין
ורית ארנים
נשא ברוח הערבים
עם קול פעמונים.

ובתרדמת אילן ואבן
שבוייה בחלומה
העיר אשר בדרך ישבת
ובלבה חומה

ירושלים של זהב
ושל נחשת ושל אור
הלא לכל שירך
אני כנור

ירושלים של זהב
ושל נחשת ושל אור
הלא לכל שירך
אני כנור

שִׁיר הַפְּלִקָּה

מְסֻבִּיב יְהוּם הַסֵּעַר,
אַךְ לֹא עָנּוּ לֹא יָשָׁת.
לְפִקְדָה תָּמִיד אֲנִיחֵנוּ —
אָנּוּ. אָנּוּ הַפְּלִקָּה.

מִמְתוֹרָה עַד הַנְּגִב,
מִן הַיָּם עַד הַמְדִבְרָה, —
כָּל בְּחֹר נָטוּב לְנַשְׁק,
כָּל בְּחֹר עַל הַמְשַׁמֵּר.

יום הנפילה – הדרך להר הצופים.

עוד תראי, נן, עוד תראי
את הדרך הפתוחה.

בַּאֵב אֶל-וָאֵד בַּדֶּרֶךְ אֶל הָעִיר.

**שושנה נפלה ליד שייח ג'ראח
בשיירת הרופאים ואנשי המדע
ביום ד' בניסן תש"ח (13.4.1948)
כאשר הרכב שהסיע אותה עבר
בשכונה הערבית, שם ציפה
המארב.**

**במהלך מלחמת העצמאות היה בית
החולים הדסה הר מובלעת בלב
אוכלוסייה ערבית.**

**כביש הגישה היחידי אליו עבר
בשכונות ערביות. לאחר החלטת
האו"ם על תוכנית החלוקה בכ"ט
בנובמבר 1947 הייתה התחבורה
העברית בין הר הצופים לירושלים
מטרה להתקפות הערבים.**

**ביום ד' ניסן התש"ח 13 באפריל
1948 בשעה 9:00 בבוקר יצאה ממבני
המרכז הרפואי ברחוב הסולל (כיום
החבצלת) שיירה המונה רופאים,
אחיות, סטודנטים לרפואה, חולים,
מרצים ואנשי הגנה.**

**כ-45 דקות מאוחר יותר בעיקול
הכביש בשכונת שייח ג'ראח עלה
הרכב המוביל על מוקש והשיירה
הותקפה על ידי כנופיות ערביות.**

**חמישה כלי רכב הצליחו להימלט, אך
משוריינ החילוץ, אמבולנס ושני
אוטובוסים נלכדו וספגו מטח כבד של
אש מקלעים, על אף שהניפו דגל לבן.**

הירי גרם לדליפת בנזין מכלי הרכב
ואלו הוצתו כאשר הנוסעים עדיין
בפנים. ניסיונות החילוץ של
הפלמ"ח לא צלחו ורק כעבור 7 שעות
חולצה שארית השיירה.

**"עמידתם של אנשי הדסה
תחת אש בהר הצופים ובכל
החזיתות ייזכרו לעד
בתולדות עמנו".**

[דוד בן גוריון..]

האסון היכה את כולם באבל כבד. 78 הרוגים אשר נשרפו חיים.

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ - ישראל

מועצת פועלי ירושלים

התאגדות עובדי הדסה והאוניברסיטה

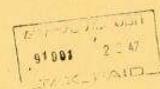
הסתדרות הפקידים

עובדי הדסה והאוניברסיטה

שרויים באבל כבד על הרצחם של חבריהם

אנשי העבודה והמגן

אשר נפלו בדרכם להר הצופים

ה' ניסן תשי"ח 14.4.48

”הַרְעוֹת נְשָׂאוֹךְ בְּלִי מְלִים
אֶפְרָה עֵקֶשׁ שְׁנִית וְשׁוֹתֶקֶת
מְלִילוֹת הָאִימָה הַגְּדוֹלִים
אֶת נֹתֶרֶת בְּהִירָה וְדוֹלֶקֶת.

הַרְעוֹת, כְּנַעֲרִיךְ כָּלֵם
שׁוֹב בְּשִׁמְךְ נְחִיךְ וְנִלְכָה
כִּי רַעִים שְׁנַפְּלוּ עַל חֲרָבִים
אֶת חֲנִיךְ הוֹתִירוּ לְזֵכֶר ”

חיים גורי.

זכור

**תוצאותיה הקשות של אותה מתקפה היו בלתי נתפסות
ומן החמורות שידעה מדינת ישראל. 78 איש ואישה
נהרגו בה, בהם לוחמים, רופאים, אחיות, סטודנטים,
נהגי משוריינים אשר סבלו ממוות איטי כאשר
רכביהם נשרפים במהלך שש שעות בהן לא ניתן היה
להתקרב ולהצילם**

מי שחלם

מאת: חיים חפר

מי שחלם והתגשם לו החלום
מי שלחם עד ששמע קול מנצחים
מי שעבר את כל הלילה, וראה אור יום
הוא לא יניח שנשכח את ההולכים

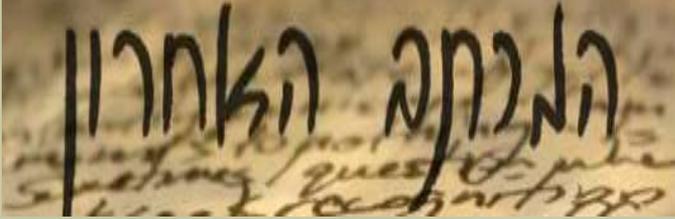
מי שהבטיח וזכה גם לקיים
מי שהצליח לחזור מן הדרכים
מי שכאב, אבל הבין שהכאב אולם
הוא לא יניח שנשכח את ההולכים.

וההרים עוד יבערו באש זריחות
ובין ערביים תנשב עוד רוח ים
אלף פרחים עוד יפרחו בין ובתוך שוחות
הם שיעידו, כי זכרנו את כולם.

מי שחלם לו ונשאר לו החלום
מי שלחם, הוא לא ישכח על מה לחם
מי שנשאר ער כל הלילה עוד יראה אור יום
מי שחלך הוא לא ישוב עוד לעולם

מי שהבטיח לא הניח את חרבו
מי שקראו לו הוא צעד בראש כולם
מי שאהב לו - עוד צפויות לו אהבות רבות
מי שחלך הוא לא יאהב עוד לעולם.

וההרים עוד בוערים באש זריחות
ובין ערביים עוד נושבת רוח ים
אלף פרחים עוד משמחים כל לב בשלל פריחות
מי שחלך הוא לא יראה זאת לעולם.

מספרת חברתה תמר:
ל"הדסה" יצאנו במצב רוח
מרומם, וכרגיל בלי חשבון
העתיד הרחוק. אנו נסענו
בראש השיירה באוטו
המשוריין של הליווי.
כשהתחילה ההתקפה,
בהתפוצץ המוקש מתחת
לאוטו שלנו, היתה השעה
עשר, והדבר נמשך עד חמש
וחצי לפנות ערב. היו אלה
שעות מבחן לאדם.

היו בינינו אנשים שלא יכלו לשלוט
ברוחם, והיו ששלטו על עצמם
היטב. אולם שושנה היתה בין
היחידים שהרגיעו אחרים. היא
עזרה לחבוש פצועים ולא נתנה
לדיכאון להשתלט עלינו.
לפני מותה ביקשה מאוד למסור
לכם דרישת שלום אחרונה: "מסרי
דרישת שלום בבית!"
תמר דרוקמן
[מתוך חוברת לזכרה, ניסן תש"ט]

גוונים - הגבעתרון

את שירנו כתבנו על פתק כחול,
אך איש לא שאל בשל מה.
ואת שאר השירים שמצאנו בחול -
רשמנו בדיו אדומה.
ובין כל השירים שחיפשנו לשווא,
גילינו אחד בלבן,
ואותו, שמאז נעלם ולא שב,
אהבנו בין אלף גוון.

לעיתים כשבא שוב החורף ללב,
עוברים על פנינו שירים -
ירוקים, ירוקים כמו שדה מלבלב
בבוקר לאור הם חוזרים.
לעולם לא נדע את צבעם השונה
של כל השירים בעולם,
כי הערב שבא ואלינו פונה,
צובע שחור את כולם.

מכתבים מהפלמ"ח

כפר רופין, 8.12.1946

שלום לך ב.

העבודה כאן לא מספקת

אותי ואני מתחילה

לחשוב על מקצועות

שגעוניים

פניתי בקשר לעבודה
בסנדלריה, אבל אני חושבת
כי אנשי המשק לא יסכימו
לכך, כי לא כדאי להם
להתחיל ללמד אותי מקצוע
חדש. נכנס לי בראש עוד
שיגעון: שמירה. וכאן הסביבה
מאוד מסוכנת ובחורות אינן
שומרות. בכל זאת החלטתי
שמוטב שמירה מאשר מטבח
או סניטריות.

מצבי בחברה קצת משונה.

במידה ידועה יוסבר לך הדבר מפני שיש כאן רק עוד בת אחת... אבל העניין הוא זה שלפנינו היו עוד בנות והן העמידו את עצמן במצב של משרתות את הבנים, והבנים התרגלו לכך. אני באתי הנה והם מרגישים שאני אחרת, אבל קשה לעקור את ההרגל. בכל זאת יש להם יחס אחר אלי... אני גם מתקוממת אם פוגעים בכבוד האשה. אמנם זה מביא אותם לפעמים לידי צחוק, אבל בכל זאת אני מרגישה שהם מעריכים עמידה זו..

מתוך: פני יגור/ שושנה בנארי, אתר

הקיבוץ.

העלמה / נתן אלתרמן

דם טוֹתָהּ העלמה בפלך
חוט זהב, כחרבות ברק,
ואמר הלולין בדרד:
היא טוֹה לִי בגדי משחק.

דם טוֹתָהּ העלמה בפלך
חוט שני כרמון שחוט.
ואמר בלבבו המלך:
היא טוֹה לִי בגדי מלכות.

דם טוֹתָהּ העלמה בפלך
חוט אפר, הוא אבי כל כסות.
ואמרו פושט-יד וכלב:
היא טוֹה לִינוּ בגד בכות.

דם טוֹתָהּ העלמה בפלך
חוט שחר, המחשיך אור יום.
ואמר השודד בכלא:
היא טוֹה לִי בגדי גרדום.

אז ארגה את חוטי הפלך
העלמה ותתנם בסך,
ותרד אל מימי הפלג
ותרחץ את בשרה הצח.

ותלבש את מטוה הפלך
לשמלה לה, ותיף לעד.
ומאז היא שודד ומלך
ולולין ופושטת-יד.

געגווען

אך בליל מצרים, בליל נסיון,
אחיה נצבו למודי נסיון.
נצבו נואשים, נצבו חמושים,
וכיער סמרו וכאיבת אנשים.

כחם מעפר וענים עד עפר
וקנאת נצורים לא יכס העפר.
עמהם היא טפחה. שלמה בלי מגרעת.
ועד עת אל דבר בה וגעת.

ואחד לאחיו אמר: אחי,
לבי לי מגיד, לא אצא מזה חי.
ואמר השני: מר המות סר,
ואוחונו רונאו ריזח מחר.

ליל מצרים. ליל נסיון.
ואת נכונה ולמודת נסיון.
ראיתיך נואשה. ראיתיך חמושה.
שריד ופליט לי, ומצח נחושה.

ראיתיך ואבין כמה דק התג
שפין טרם-שואה וערב-חג.
חיים לי נשתלת. שלמה בלי מגרעת.
וחיים את הלילה נקרעת.

רק עיניך שממה עד דבר חרבות.
רק אני הנה ער בך כבין חרבות.
איה אשכח, ויחידה לי היית. יחידה.
איה אשכח. ולחידה לי ושארם. לחידה.

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו
הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֲמִיצִים, חִלֵּי צָבָא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לִוְחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֻטִּיבוֹת הַלִּוְחָמִים
בְּמַעֲרֻכּוֹת הָעַם, וְאֲנָשֵׁי קִהְלוֹת הַמוֹדִיעַיִן,
הַבְּטָחוֹן, הַמְשֻׁטָּרָה וְשֵׁרוֹת בְּתֵי הַסֵּהָר,
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בַּמִּלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל מִי שֶׁנִּרְצָחוּ בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָהּ לָהּ בְּיַד מְרַצְחִים
מְאֻרְגָּנֵי הַטְּרוֹר.

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזֵרְעוֹ
וְיֵאבֵל עַל זֵיו הָעֵלּוּמִים וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה
וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ
שֶׁל הַנְּסֻפִּים בַּמַּעֲרָכָה הַכְּבֵדָה.
יְהִיו חִלְלֵי מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנֶּצְחוֹן
חַתוּמִּים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

השיר נכתב ע"י פניה ברגשטיין לזכרה של
שושנה ומופיע בספרה "שיר ידעתי".

נוסעת שיירה

שֶׁכַּב יַלְדֵי, וְאֵל תְּבַכֶּה עוֹד

נוֹמָה אֵל תִּירָא; בְּשִׁבְלֵי הָרִים אֵלֵינוּ.

נוֹסַעַת שִׁירָה. נוֹם, יִשָּׁן שְׁנֵתְךָ לְבִטָּח,

יַד אַחִים חוֹתְרָה; בְּדָמֵי לַיִל לְלֹא-דָרְךָ

נוֹסַעַת שִׁירָה.

נוֹמָה וְחֵלֶם, בֶּן-חֶמֶד,

עַל יָמֵי אוֹרָה,

קוֹל גְּלָגַל סוֹבֵב בְּאֶפֶל – נוֹסַעַת שִׁירָה.

לָחֵם לְאָכֹל יָבִיאוּ

וּמְכַתֵּב בְּשׁוֹרָה.

נוֹם, יַלְדֵי, עֵצִים עֵינִיךָ,

נוֹסַעַת שִׁירָה.

גוונים - הגבעתרון

את שירנו כתבנו על פתק כחול,
אך איש לא שאל בשל מה.
ואת שאר השירים שמצאנו בחול -
רשמנו בדיו אדומה.
ובין כל השירים שחיפשנו לשווא,
גילינו אחד בלבן,
ואותו, שמאז נעלם ולא שב,
אהבנו בין אלף גוון.

לעיתים כשבא שוב החורף ללב,
עוברים על פנינו שירים -
ירוקים, ירוקים כמו שדה מלבלב
בבוקר לאור הם חוזרים.
לעולם לא נדע את צבעם השונה
של כל השירים בעולם,
כי הערב שבא ואלינו פונה,
צובע שחור את כולם.

היום גנתי /
מתוך שיר הרעות

הרעות, נשאנוך בלי מלים
אפורה, עקשנית ושותקת.
מלילות האימה הגדולים
את נותרת בהירה ודולקת

במותם ציון לנו חיים

חופני לאנצ...
...אנצ...

מי שהבטיח וזכה גם לקיים
מי שהצליח לחזור מן הדרכים
מי שכאב, אבל הבין שהכאב אילם
הוא לא יניח שנשכח את ההולכים.

וההרים עוד יבערו באש זריחות
ובין ערביים תנשב עוד רוח ים
אלף פרחים עוד יפרחו בין ובתוך שוחות
הם שיעידו, כי זכרנו את כולם.

דידי מנוסי

יהי זכרם ברוך

